

Fàbrica Forcada

Navàs

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Carretera de Gaià (BV-4401). Navàs
Alçada: 319

Coordenades:

Latitud: 41.89954
Longitud: 1.88538
UTM Est (X): 407544
UTM Nord (Y): 4639223

Classificació

Número de fitxa: 08141 - 430
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle: XIX-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 23.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell4. ambiental / Nivell 2. Conservació. Canal i resclosa
Data aprovació: dc., 20/02/2019 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: 7694401DG0379S0001DT

Fitxes associades:

[Resclosa i canal de la fàbrica Forcada](#)

[Molí del Castellet](#)

[Resclosa i rec del molí de Castellet](#)

Autoria de la fitxa
Data de registre de la fitxa:

Jordi Piñero Subirana
dj., 09/09/2021 - 13:23

Descripció

Antiga fàbrica tèxtil que en el seu moment fou la més important de Navàs, emplaçada vora el riu Llobregat, pocs metres a l'est del nucli urbà de Navàs. Se'n conserva la nau antiga, que ha estat flanquejada per naus de construcció més moderna i sense cap interès arquitectònic. Les del costat est s'allarguen cap al nord i inclouen una torre de quatre plantes. Al nord es conserva el canal de la fàbrica, originat en la resclosa que està situada 200 m aigües amunt del Llobregat i que encara està en actiu.

La nau antiga és de planta rectangular i de dimensions considerables (30 x 80 metres), d'una sola planta més golfes i amb coberta a doble vessant. Exteriorment ha quedat tapada en bona part per les naus de construcció més recent. En la part visible la façana lateral s'estructura mitjançant un ritme de finestrals-portalades (actualment tapiats) que estan emmarcats per trencaigües de maó en forma d'arc escarser. Al damunt s'estén una cornisa de maó amb colls ceràmics que suporten el ràfec, tot generant una franja on hi ha petites obertures sobre les finestres. El mur tester, coronat pel doble vessant de la coberta, conserva quatre obertures originals al nivell de les golfes, mentre que a la planta baixa s'hi han obert dos portals de nova construcció. El parament de la nau és de pedra, amb franges arrebossades i pintades de groc al mur tester. A la part central la continuïtat de la nau queda trencada per un pati descobert de grans dimensions.

Història

La fàbrica es va construir el 1897. Aquest any Ignasi Cots i Suñé, de Manresa, obté el permís per a l'aprofitament del riu per una fàbrica de filats i teixits que va construir davant del molí de Castellet (situat a l'altra banda del riu, ja en terme de Gaià). Per això en un principi era coneguda com a fàbrica de Castellet. Els drets de la concessió d'aigües es van repartir entre un cabal major que anava destinat a la fàbrica i un volum inferior d'aigua que es destinava al molí. Els horts parcel·lats que hi ha al costat del molí van ser per a directius i treballadors de la fàbrica. Aquest molí va estar actiu fins ben entrat el segle XX.

L'any 1901, la Societat Forcada i Puget, constituïda l'any 1892 a Manlleu, va traslladar-se a Navàs i va comprar la nova fàbrica, que encara no havia començat a funcionar. Josep Forcada i Munt, un dels membres de la societat, va establir-se a Navàs i es va fer càrrec del seu funcionament. El primer director va ser el seu cunyat, Joan Baptista Güell Soler. Vivien a la casa construïda al costat de la fàbrica. L'empresa es va dedicar a la filatura de cotó.

L'any 1918 es va produir un canvi de socis i la societat es va reconstituir amb el nom de Filatures Forcada S.A., nom que va perdurar. A la dècada de 1920 l'empresa va experimentar un creixement i una modernització importants, i el 1925 tenia 254 treballadors. Segons una fotografia de 1932, la fàbrica ja tenia construïda una nau annexa a ponent i una instal·lació per a la màquina de vapor que complementava l'energia hidràulica.

La iniciativa privada de Josep Forcada permeté fer arribar els serveis d'electricitat i d'aigua potable al poble de Navàs ben aviat. L'any 1914, l'Ajuntament li donava la concessió d'ambdós serveis. La companyia Energia Elèctrica de Catalunya subministrava l'electricitat i l'empresa Forcada s'encarregava de distribuir-la al poble. Per a l'aigua es va obrir un pou de captació vora el riu, al costat de la fàbrica, dins de la qual hi havia l'estació de bombeig que la traslladava al dipòsit general. La distribució es feia per ploma o aforament, fins que aquest servei es va municipalitzar. La instal·lació de les xarxes va anar a càrrec de

Filatures Forcada. El servei d'electricitat va ser comprat l'any 1924 per la Cooperativa Manresana d'Energia Elèctrica, S.A. L'enllumenat públic dels carrers va arribar l'any 1926.

Actualment a les naus de l'antiga fàbrica hi ha instal·lada una empresa de productes gràfics, cartonatges i embalatges que ocupa la meitat del recinte. L'altra part es troba sense activitat.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs", *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 169.

BADIA MASGRAU, Josep M. (2000). Navàs: història en imatges, 1890-1979. Angle Editoria; Centre d'Estudis del Bages, *Fotografia Històrica*, 9, Manresa, p. 101-102, 110.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages). Ajuntament de Navàs. Fitxa 23.EA

